Toimialakohtainen valmiussuunnitelma / Opetus- ja kasvatustoimiala

Kaupunginhallitus 18.05.2026 § 202
371/09.06.00/2026

Valmistelija Kehittämispäällikkö Jussi Järvenpää

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinsietokyky perustuu kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti kykyyn ylläpitää yhteiskunnan elintärkeät toiminnot viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä kaikissa olosuhteissa. Kokonaisturvallisuuden toimintamalli on esitelty Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS2025, valtioneuvoston julkaisuja 2025:1).

Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (valtioneuvoston julkaisuja 2024:33) todetun mukaisesti Suomen turvallisuuden takaaminen edellyttää luovimista nopeasti muuttuvassa ja vaikeasti ennakoitavassa globaalissa toimintaympäristössä, jota leimaavat monipuolistuvat turvallisuusuhkat, lisääntynyt strateginen kilpailu ja vastakkainasettelu sekä ilmastonmuutos. Kansallisen riskiarvion 2023 (sisäministeriön julkaisuja 2023:4) mukaan Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Perinteisten sotilaallisten uhkien rinnalle on tullut uhka hybridivaikuttamisesta ja laaja-alaisesta vaikuttamisesta. Suomen ja koko Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristö on muuttunut Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Yhteiskunta on digitalisaation vuoksi aiempaa haavoittuvaisempi myös niin tahattomille kuin tahallisesti aiheutetuille kybertoimintaympäristön sekä tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien toimivuuden häiriöille.

Valmiuslainsäädännöllä pyritään varmistamaan väestön turvallisuus ja elinmahdollisuudet sekä yhteiskunnan toimivuus poikkeusoloissa. Valmiuslain mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen normaaliajan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi poikkeusoloissa saatetaan tarvita viranomaisten poikkeuksellisia lisätoimivaltuuksia. Lisätoimivaltuuksilla tarkoitetaan toimivaltuuksia, joita viranomaisille annetaan poikkeusoloissa valmiuslain nojalla niillä jo normaalioloissa sektorilainsäädännön perusteella olevien toimivaltuuksien lisäksi.

Valmiussuunnittelu on etukäteen tapahtuvaa suunnittelua, minkä tarkoituksena on kaupungin elintärkeiden toimintojen turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on ennaltaehkäistä häiriö- ja kriisitilanteiden syntyminen, luoda edellytyksiä tilanteen hallintaan ja seurausten minimoimiseen sekä mahdollistaa toiminnan nopea toipuminen normaalitilanteeseen. Valmiussuunnitelma on keskeinen

osa kaikkien organisaatioiden varautumista niin normaaliolojen häiriötilanteita kuin poikkeusoloja varten.

Valmiuslain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietinnössä valmiussuunnitelman vähimmäissisällöksi esitetään kuvaus 1. asianmukaisista toimintamalleista varautumisvelvollisen toimintaedellytysten ja sen lakiin perustuvien tehtävien mahdollisimman häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa; 2. valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönotosta aiheutuvista velvoitteista; häiriötilanteen hallinnan vaatimista sisäisistä vastuujärjestelyistä ja viestinnän menettelyistä sekä tarpeellisista yhteydenpito- ja yhteistyötahoista. Varautumisvelvollisen on pyrittävä tunnistamaan toimintansa häiriöttömyyttä vakavasti vaarantavat uhat ja arvioimaan niiden aiheuttamat riskit tehtäviensä hoitamiselle ja huolehdittava toiminnassaan asianmukaisista hallintatoimenpiteistä riskien toteutumisen ehkäisemiseksi ja niiden vaikutusten vähentämiseksi. Riskiarvio on pidettävä ajantasaisena (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:50).

Valmiussuunnitelman yleiseen osaan on koottu koko kuntakonsernia koskevat yleiset linjaukset ja toimintaperiaatteet toimialoilla noudatettaviksi sekä merkittävimmät kaupunkikonsernia koskevat uhkatilanteet ja riskit.

Valmiussuunnitelman yleinen osa koostuu kolmesta kokonaisuudesta: 1. strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin, 2. operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta ja 3. poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin.

Valmiussuunnitelman yleinen rakenne perustuu Pelastusopiston suunnitteluohjeeseen kuitenkin huomioon ottaen Kokkolan kaupungin erityispiirteet sekä toimintaympäristön.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

1. käynnistää Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan päivitystyön ja joka tuodaan päätettäväksi kesäkuun 2026 loppuun mennessä.

2. antaa toimialoille, liikelaitokselle ja keskeisille konserniyhtiöille tehtäväksi omien valmiussuunnitelmiensa tarkistamisen.

3. suunnitelmat tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi syyskuun 2026 loppuun mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Opetus- ja kasvatuslautakunta 27.10.2026 § 102

Valmistelija

opetus- ja kasvatusjohtaja Ronnie Djupsund ja ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja Tony Widjeskog

Kaupunginhallitus on 18.5.2026 § 202 edellyttänyt, että kaupungin toimialat tarkistavat omat valmiussuunnitelmansa ja toimittavat suunnitelmat kaupunginhallituksen hyväksyttäviksi. Kaupunginhallitus on 22.6.2026 § 262 hyväksynyt Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman päivitetyn yleisen osan.

Opetus- ja kasvatustoimen aikaisempi valmiussuunnitelma on perustunut aiempaan organisaatiorakenteeseen, jossa opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut ja Kokkolan seudun opisto olivat osa sivistystoimea. Toimintaympäristössä, kaupungin organisaatiossa sekä opetus- ja kasvatustoimen hallinnossa tapahtuneet muutokset ovat edellyttäneet suunnitelman päivittämistä. Päivitystyössä on huomioitu Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa sekä opetus- ja kasvatustoimen nykyinen organisaatio, tehtävät ja vastuut.

Opetus- ja kasvatustoimen valmius- ja varautumissuunnitelma toimii Kokkolan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan toimialakohtaisena täydennyksenä. Se muodostaa yhteisen toimintakehyksen opetus- ja kasvatustoimen järjestämille palveluille ja toimii samalla linkkinä kaupungin yleisen valmiussuunnittelun sekä yksikkökohtaisten turvallisuus-, kriisi- ja pelastussuunnitelmien välillä.

Suunnitelman tavoitteena on turvata opetus- ja kasvatustoimen palvelujen jatkuvuus mahdollisimman hyvin normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suunnitelmassa kuvataan toimialan varautumisen keskeiset periaatteet, johtamis- ja vastuujärjestelyt, hälytys- ja ilmoitusmenettelyt, häiriö- ja kriisiviestintä, kriittiset toiminnot sekä toiminnan jatkuvuuteen kohdistuvat keskeiset uhkat ja riskit.

Suunnitelma koskee opetus- ja kasvatustoimen järjestämiä varhaiskasvatus- ja opetuspalveluja. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkuvuus pyritään turvaamaan mahdollisimman hyvin kaikissa turvallisuustilanteissa. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäminen tukee lasten turvallisuutta, hyvinvointia ja mahdollisimman normaalia arkea sekä mahdollistaa huoltajien osallistumisen yhteiskunnan kriittisten toimintojen ylläpitämiseen.

Valmius- ja varautumissuunnitelma sisältää turvallisuusjärjestelyihin, johtamisjärjestelyihin, valmiuden ylläpitämiseen sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen liittyviä tietoja. Asiakirjan tai sen osien julkisuus arvioidaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella ne suunnitelman osat, joiden julkistaminen voisi

vaarantaa turvallisuusjärjestelyjen toteutumisen tai yleisen turvallisuuden, ovat salassa pidettäviä.

Oheisaineisto Opetus- ja kasvatustoimen valmius- ja varautumissuunnitelma 2026

Valmiussuunnitelma on salassa pidettävä (JulkL 24.1 §8).
Valmiussuunnitelma esitellään kokouksessa.

Opetus- ja kasvatusjohtaja

Lautakunta päättää hyväksyä omalta osaltaan opetus- ja kasvatustoimen valmiussuunnitelman ja lähettää sen kaupunginhallitukselle.

Päätös Lautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunginhallitus 02.11.2026
371/09.06.00/2026

Oheisaineisto Opetus- ja kasvatustoimen valmius- ja varautumissuunnitelma 2026

Valmiussuunnitelma on salassa pidettävä (JulkL 24.1 §8).

Kaupunginjohtaja Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi opetus- ja kasvatustoimen valmiussuunnitelman.

Päätös